ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Edisyon nga Hiligaynon
Tuig LVII No. 3
Pebrero 7, 2026
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Samtang ginabira sang rehimen Marcos ang China, nagapinagusto ang US sa Pilipinas

Sining nagligad nga pila ka adlaw, ginpulihan sang pila ka maka-US nga pulitiko kag opisyal sang rehimen US-Marcos ang mga opisyal sang embahada sang China sa Pilipinas, nga gina-akusaran nga "indi maayo nga bisita" kag sang "pagpasilabot." Samtang ginakuha sini ang atensyon sang publiko, malinong nga nagapinagusto ang mga pwersang nabal kag militar sang US sa pungsod, sa tayuyon sini nga pagpabaskog sang pwersang militar sa duta kag kadagatan sa palibot sang Pilipinas.

Naglupok ang mainit nga habuyanay sang tinaga pagkatapos nga magpalapta si Cmdr. Jay Tarriela, tagpamaba sang Philippine Coast Guard-West Philippine Sea (PCG-WPS), sang mapang-insulto nga imahen nga nagatampalas sa lider sang China, taliw-as sa mga talaksan sang pag-respeto sang mga pungsod. Nahimo sini nga sulsolan ang mabaskog nga reaksyon sang mga opisyal sang China, nga naggamit man sang mabugat nga tinaga para pangayuon nga papanaugan sang aksyon pangdisiplina ang opisyal sang PCG.

Ang mga aksyon ni Tarriela kalkulado agud garit-gariton ang China. Ginhimo ini isa ka adlaw antes hiwaton ang "bilateral consultation," isa ka dayalogo nga gin-host sang China sa Xiamen City. Ang papel lang niya amo ang paypayan ang antagonismo batuk sa China, sugod sang gintalana siya nga tagpamaba sang PCG-WPS sadtong 2023, sunod sang paghanas niya sa Washington.

Ginsuportahan siya sang pila ka senador sa pagpanguna ni Sen. Risa Hontiveros. Napapirma niya ang 15 ka senador sa resolusyon agud batikuson ang China, kadungan sang huging-huging nga estorya sang pila ka senador nga ideklarar nga "persona non grata" ang opisyal sang embahada sini. Daw ginasunog na nila ang taytay sang diplomasiya.

Si Hontiveros kilala nga Amboy kag manugsolsol sang sentimyentong kontra-China. Ang lagas niya ang suporta sang US para sa ambisyon sa 2028. Pagpakuno-kuno lang ang "pagpangapin sa sobereniya" nga ginhimo niya kag Senado sa pagbatikos sa China. Wala nagreklamo ang Senado sa pagpirma sang Philippines-Japan Acquisition and Cross-Servicing Agreement sadtong Enero 15. Sadtong 2024, ginpalig-on sini ang Reciprocal Access Agreement (RAA). Ini lunsay lubos nga paglapak sa independensya sang pungsod nga nagahatag sa militar sang Japan sang kahilwayan nga magguwa-sulod sa pungsod, nga kabahin sang papel sini bilang kabulig sang US sa estratehiyang "first island chain" para palibutan ang China.

Ni isa indi kolektibo nga nagpaninindugan ang Senado batuk sa naga-

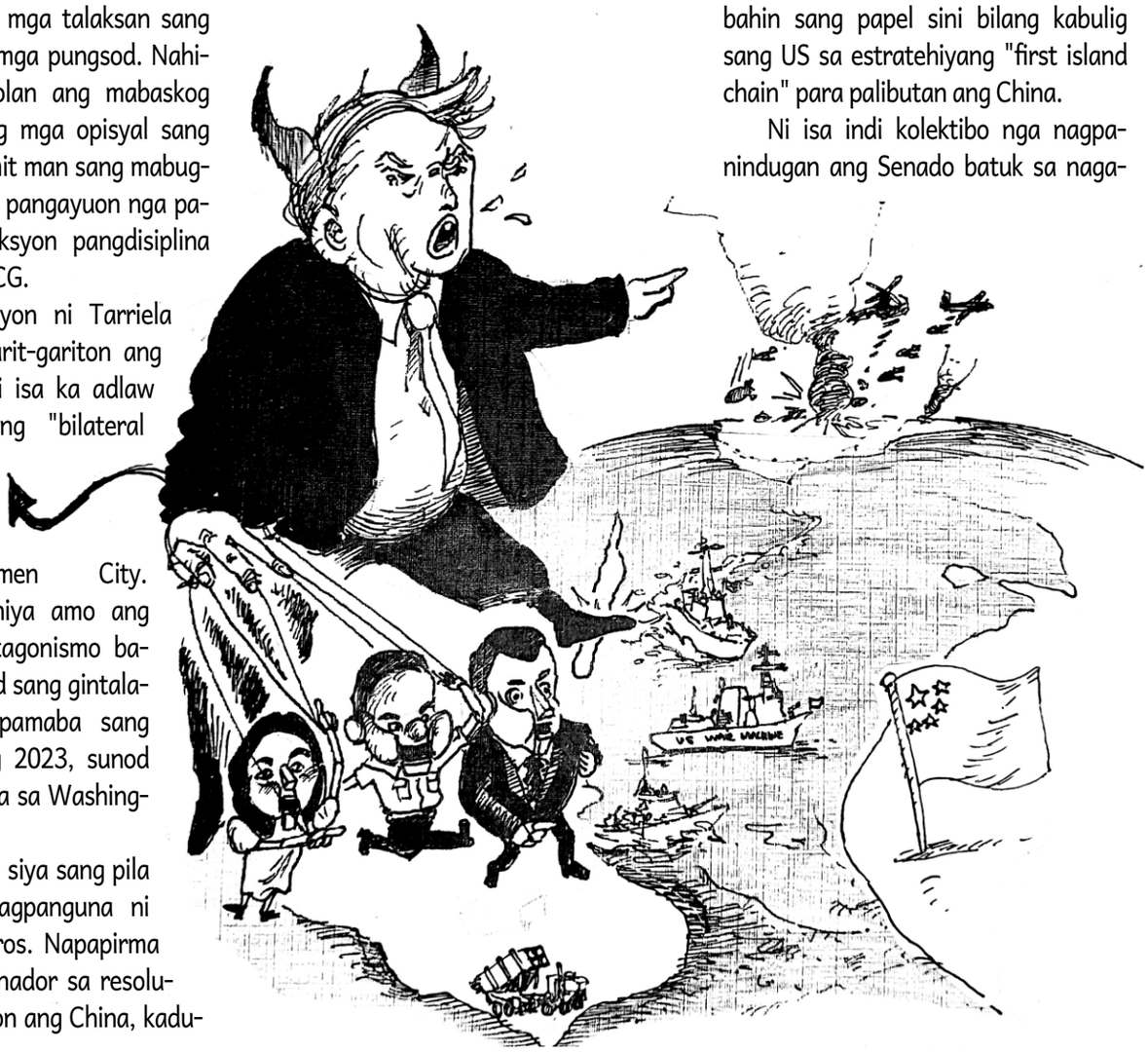

damo nga mga base militar sang US sa Pilipinas sa idalum sang EDCA ukon batuk sa mga sekreto nga pasilidad sang US sa Palawan, Ilocos, Aurora, Cagayan kag iban pa nga lugar, ukon batuk sa pagpakat sang US sang mga *long-range missile* kag iban pa nga armas pang-gyera sini sa mga likom nga lokasyon sa pungsod. Hipos ini sa pagsulod kag pagpalawod sang mga barkong pang-gyera sang US sa kadagatan pang-teritoryo kag pagsulod sini sa mga isla sang Pilipinas, kag sa pagangkla sang mga higante nga barkong nabal sang US sa kadagatan nga eksklusibo sang pungsod.

Wala man sini ginkontra ang tayuyon nga paghanda sang US sang gyera kag pagpakat sang nagadamo nga mga kagamitan kag tropang militar sa Pilipinas. Wala ini nagtingog batuk sa plano sang US nga "ibaligya" sa Taiwan ang mga EDCA site sang US sa Pilipinas, ukon plano nga gamiton ang Davao Gulf bilang "refuelling hub" para magserbisyo sa mga pwersang nabal sang US. Mahipos ang Senado sa plano nga itukod ang pabrika sang bala sa Subic nga mangin kabahin sang plano sang US nga gamiton ang pungsod nga base sang operasyon pang-gyera sini sa Asia.

Samtang nagawakwak sa China ang pila ka pulitiko kag opisyal ni Marcos, malinong nga ginatukod sang US ang bag-o nga Army Rotational Force-Philippines, sa idalum sang iya Task Force Philippines. Kabulig ang AFP kag pwersang militar sang mga alyado sini nga pungsod, ginpatigayon liwat ang bag-o nga mga maniobra sa kadagatan nga sakop sang *exclusive economic zone* sang Pilipinas.

Samtang sa Pilipinas nagasingki ang mga tirada kontra-China pabor sa US, sa bug-os nga kalibutan nagabaskog ang mga pagbatikos sa imperyalismong US. Ini pagkatapos sini lusubon ang Venezuela kag gin-abdak ang presidente sini nga si Nicolas Maduro kag asawa niya nga si Cilia Flores. Ginsundan ini sang deklarasyon nga agawon ang pungsod Greenland, mga pagpahog sa Mexico, Colombia kag Panama, pagpanulsol sang kagamo angot sa peligro sang paglusob sa Iran, kag ginpasingki nga pagpang-ipit sa Cuba kag mga pungsod nga nagapakig-abyan ukon nagapakig-baligyaanay diri.

Ginbuyagyag sang mga ini ang pagkalabnaw sang ginasiling sang US nga "international rules-based order." Gin-athag sang pasistang buang nga si Trump nga "America First" ukon interes sang US ang matuod nga yara sa likod sini, sa pagkarakasa nga agawon ang kontrol sa mga ginakuhaan sang lana kag hilaw nga materyales sa lain-lain nga bahin sang kalibutan. Agud indi mahigot sa internasyunal nga layi, ginkuhaan sini sang kusog ang United Nations paagi sa pagguwa sa mga komisyon sini, kag indi pagbayad sang butaw. Gintukod ni Trump ang Board of Peace, nga kuno magabulos sa wala sang serbe nga UN, agud ipaguwa nga may internasyunal nga basbas ang pagpatuman sang gahum sang US kag Israel sa Gaza Strip.

Ginkundenar ang US sang lain-lain nga pungsod, samtang nagdistansya bisan ang mga malapit nga kaalyado sini nga imperyalista. Ginbatikos man ang mga tikang nga ini bisan sang pumuluyong Amerikano, kadungan sang mga lapnagon nga protesta batuk sa pasistang rehimen Trump kaangot sang sunod-sunod nga kaso sang pagpamatay sang mga ahente sang estado kag pagbilanggo sang puluan ka libo nga imigrante. Nagaatubang man si Trump sang lapnagon nga pagkangilad tungod sa angot niya kay Jeffrey Epstein, ginpamatbatan nga kriminal sa mga kaso sang pagpang-abuso sa kababaehan kag mga bata.

Sa Pilipinas, pilit nga ginatabunan ang pangkalibutanon nga pagbatikos sang US paagi sa maka-US nga masmidya, kadungan sang orkestradong atake batuk sa China. Ginalaragway ang China nga "peligro" sa sobereniya sang Pilipinas, agud suportahan ang pasulit-sulit nga binutig nga kinahanglan sang Pilipinas sang bulig sang US agud depensahan ang pungsod. Ang matuod nga peligro sa Pilipinas amo ang nagadako nga posibilidad sang agresyon militar sang US sa Asia, kakunsabo ang Japan, Australia kag iban pa nga alyado sini nga gahum. Ginaganoy sini ang mga Pilipino sa isa ka internasyunal nga kagamo nga taliwas sa interes sang pungsod.

Tuman ka kinahanglanon subong nga ipakigbato sang pumuluyo ang matuod nga pungsodnon nga sobereniya. Dapat pabaskugon ang makipungsodnon nga kahublagan masa para ipakigbato ang pagwasak sang mga base militar sang US, ang pagpalayas sa tanan nga dumuluong nga imperyalistang tropa, kag ang pagtapos sa pagpasilabot militar sang US sa pungsod. AB

ANG Bayan

Tuig LVII No. 3 | Pebrero 7, 2026

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Kaundan

Editoryal: Samtang ginabira sang rehimen Marcos ang China, nagapinagusto ang US sa Pilipinas 1
Pagbuhi ni Trump sang doktrinang Monroe 3
Pungsodnon nga welga batuk sa pasismo sa US 4
Imperyalistang pag-atake sa Rojava, ginkundenar 4
Pagpakig-isa sa Venezuela kag Palestine 4
Sa malip-ot nga pulong 5
SMR, pag-ipit sang kinamatarung sa pagpahayag 6
Ghost projects sa US, Taiwan, ginapaimbestigaran 7
Protesta kontra-korapsyon sa Pebrero 25 7
Rebolusyonaryo nga amot ni Ka Amek, ginkilala 8
Mga armadong aksyon sang BHB-Northern Samar 8
Mga protesta 8
Impeachment batuk kay Marcos, gilayon gin-upangan 9
Lapnagon nga protesta sa kampus, ginlunsar 9
Paghimakas mamumugon 9
Dumuluong nga mina, ginpakigbatuan sa N. Vizcaya 10
Terror financing, peligro sa kahilwayan 11
2 *hors de combat*, hungod ginpatay sang 47th IB 11
Dugang nga mga *ecozone* para sa mga dumuluong 12

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph cpp_angbayan

Pagbuhi ni Trump sa imperyalista kag interbensyunistang doktrinang Monroe

Sadtong Disyembre 2025, ginpaguwa ni Donald Trump ang National Security Strategy sang imperyalistang US. Ginsundan ini sang pagpaguwa sang National Defense Strategy sadtong Enero 26. Sa pareho nga dokumento, unod ang ginasiling nga "Trump corollary" ukon pagsugpon sa doktrinang Monroe nga nagaduso sang dominasyon sang US sa Western Hemisphere ukon nakatungdan nga bahin sang kalibutan.

Una nga ginpatuman sang US ang “doktrinang Monroe” sadtong 1823 agud idingot sa sadto kolonyalistang mga pungsod nga European ang Latin America, nga gina-angkon sang US bilang kaugalingon nga ugsaran, kag ang mga rekurso kag bentaha bilang iya lang.

Duha ka siglo ang nakaligad, liwat ginbuhi ang doktrina sa ginpasingki nga interbensyon militar sa Latin America. Kaangay sang nauna nga “Roosevelt Corollary” (1904), agresibo nga ginawara-wara ni Trump ang superyor nga kusog militar sang US agud ipiton ang mas mahuyang nga mga pungsod kag alyado sa Latin America, North America kag Europe.

Doktrina sang imperyalistang interbensyon kag agresyon

Ginapayungan sang “Trump corollary” ang subong mga atake, agresyon kag pagpang-ipit sang imperyalismong US sa Western Hemisphere kag iban pa nga bahin sang kalibutan.

Sadtong Enero 3, ginsalakay sang militar sang US ang Venezuela kag ginabdak ang presidente sini nga si Nicolas Maduro kag asawa niya nga si Cilia Flores sa pagtilaw nga paluhuron ang soberanong gobyernong Chavista kag agawon ang rekurso nga lana sang pungsod. Sadtong Enero 29, nagdeklarar si Trump sang “national emergency” angot sa Cuba kag ginmando ang pagpatuman sang dugang nga taripa sa mga pungsod nga nagasuplay diri sang lana. Kadungan sini ang mga pagpamahog niya sang pagpatuman sang pareho nga mga mapintas nga sangsyon sa Colombia, Nicaragua, Mexico kag iban pa nga mga pungsod nga nagapakig-baligyaanay sa Russia kag China.

Wala pa nakapungko sa pwesto, nagpamahog na si Trump sadtong 2024 nga salakayon ang Panama kon indi sini "ibalik" sa US ang kontrol sa Panama Canal. Tungod sa grabe nga presyur, nagpaguwa ang Korte Suprema sang Panama sadtong Enero sang mando para palayason ang mga kumpaniyang Chinese sa alagyan kag ibaligya ang mga pasilidad diri sa BlackRock, ang pinakadako nga Amerikano nga kumpaniya sa pinansya.

Sadto man Enero, ginpahog ni Trump ang walo ka mga pungsod nga myembro sang NATO nga papanaugan niya sang tubtob 25% nga taripa ang mga eksport sang mga ini kon padayon nila nga pamatukan ang plano sang US nga "baklon" ang Greenland halin sa Denmark. Plano sang US nga himuon nga base militar ang bug-os nga isla kag ipwesto diri ang nanari-sari nga misayl para sa depensa sang US (ginatawag nga Golden Dome) halin sa mga "atake sang China, Russia, North Korea kag Iran.” Napaatras si Trump pagkatapos nagpamahog ang mga pungsod European nga magbalos kag magpatuman sang mataas nga taripa sa mga produkto nga Amerikano. Naghimo man sang tikang ang amo nga mga pungsod para mas malaparan nga makig-baligyaanay sa China.

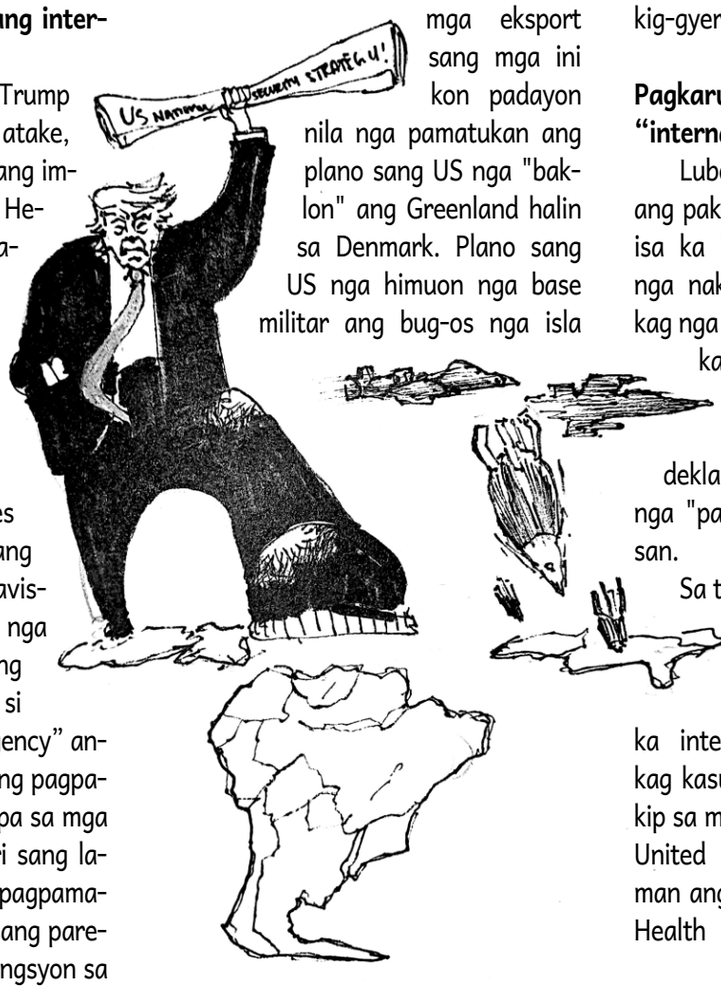

Guwa sa Western Hemisphere, tayuyon ang henosidyo, pagpang-gyera kag pagpanulsol sang gyera ni Trump, lakip ang Palestine, sa awtonomos nga rehiyon sang Rojava sa Syria, Iran, Russia kag iban pa. Sa Asia, ginawara-wara niya ang gahum militar sang US sa mga dalagko nga mga *war games* kag nagadako nga presensya sa rehiyon. Gamit ang Pilipinas bilang lunsaran, wala-pugong ang mga operasyon nabal sang US sa South China Sea para garit-gariton ang China kag hangkaton ini nga makig-gyera.

Pagkarumpag sang ilusyon sang “international rules-based order”

Lubos na nga ginbuhian ni Trump ang pakuno-kuno nga nagaluntad ang isa ka "internasyunal nga kaayusan nga nakabase sa mga pagsulundan" kag nga ini ginatib-ong sang US. Sa isa ka pagpulong sang mga lider sang mga kapitalistang pungsod sadtong Enero 20, gindeklarar sang mga alyado sang US nga "patay na" ang amo nga kaayusan.

Sa tabon sang “America First” (Una anay ang Amerika), ginpirmahan niya ang mando nga paatrason ang US sa 66 ka internasyunal nga organisasyon kag kasugtanan sadtong Enero 6. Lakip sa mga ini ang 31 ka ahensya sang United Nations (UN). Nangin pinal man ang pag-atras sang US sa World Health Organization sadtong Enero

Sundan sa pahina 4

Pungsodnon nga welga batuk sa pasismo, ginlunsar sa 50 ka estado sa US

Naglunsar sang pungsodnon nga welga ang pumuluyo sang US bilang protesta sa nagasingki nga patarasak nga pasismo sang mga ahente sang Immigration and Customs Enforcement (ICE) kag Customs and Border Patrol (CBP) sadtong Enero 30. Gintawag ang protesta nga "National Shutdown: No Work. No School. No Shopping. Stop Funding ICE."

Natabo ang 300 ka aksyon protesta kag welga sa 50 ka estado, sa pagpanguna sang masobra 1,000 ka organisasyon. Lakip sa nag-organisa sang aksyon ang mga grupo sang mga Pilipino kasubong sang Anakbayan, Malaya Movement, League of Filipino Students, Defend Migrants Alliance kag Migrante USA. Unod sang protesta ang pag-walk-out sang linibo ka estudyante sa hasykul kag kolehiyo halin sa lainlain nga syudad. Pila ka libo nga negosyo ang temporaryo nga nagsira kag nagpahayag sang suporta sa welga.

Ginlunsar ang welga sa tunga sang nagasingki nga kalakasan sa Minnesota. Mga 3,000 ka ahente halin sa Department of Homeland Security ang gin-deploy sa idalum sang Operation Metro Surge, agud lagson ang mga imigrante kag magsabwag sang kahadlok sa pumuluyo. Nagdangat ang kalakasan sa pagpatay sang ahente sang ICE kay Renee Good, isa ka manunulat sadtong, Enero 7. Ginsundan ini sang pagpatay sang mga ahente sang CBP kay Alex Pretti, isa ka nars, sadtong Enero 24. Magluwas sa duha ka biktima, ginpatay man sang mga ahente sang ICE sanday Keith Porter, isa ka US *citizen* kag Silverio Villegas González, isa ka imigrante halin sa Mexico.

Sa Minnesota ginlunsar ang una nga bulwak sang pangkabug-osan nga welga sadtong Enero 23. Naglab-ot sa 50,000 ang nagpakigbahin sa protesta kag masobra 700 ka negosyo ang nagsira sa adlaw nga ini. Mga 80,000 ka mamumugon halin sa Minneapolis Regional Labor Federation ang nagsuporta sa hublag.

Sugod sang nagpungko sa pwesto si Trump, masobra 30 na ang napatay samtang nakadetenir sa mga pasilidad sang ICE. Ang masami kabangdanan sang pagkapatay amo ang pagpabaya sa ikaayong-lawas sang ginadetenir. AB

Halin sa pahina 3

22. Gin-untat sang US ang paghatag sang pondo sa mga ini nga nagresulta sa madamuan nga pagsira sang mga opisina kag nagbutang sa UN sa bibi sang pagkawasak. Gintukod ni Trump ang "Board of Peace" nga ang una nga katungdanan amo ang himuon nga direkta nga kolonya sang US kag Israel ang Gaza.

Sa sulod sang US, ginagamit man ni Trump ang "America First" batuk sa kuno "lapnagon nga migrasyon" sang mga "kriminal" kag "iligal nga dumuluong." Ginahatagan rason sini ang pasistang kampanyang kontra migrante, imigrante kag bisan ang kaugalingon nga pumuluyo nga pwersa nga ginabilanggo kag ginapalayas halin sa pungsod. Nagtuga ini sang grabe nga kagamo kag kalakasan, nga ginsabat naman sang nagalapad nga paghiliusa sang pumuluyong Amerikano. AB

Mga pungsodnon-demokratikong grupo, nakig-isa sa Venezuela kag Palestine

NAGMARTSA PADULONG SA embahada sang US sa Manila ang mga pungsodnon-demokratiko nga grupo sadtong Pebrero 6 bilang pakig-isa sa Internasyunal nga Adlaw sang Aksyon para sa Venezuela kag Palestine. Nakatutok ang protesta agud pasabton ang imperyalistang US sa agresyon sini sa Venezuela kag henosidyo sini kag sang Zionistang Israel sa Palestine. Dala nila ang mga panawagan: US, numero Uno nga Terorista kag Pauntaton ang makinarya sang gyera sang US!

Samtang, nagprotesta sa Panay ang mga progresibong grupo sang mga estudyante sadtong Pebrero 4 bilang pagdumdom sa anibersaryo sang paglupok sang gyerang Pilipino-Amerikano sadtong 1899. Ginkundenar nila ang nagapadayon nga interbensyon sang US sa Pilipinas, sa dagway sang mga indi patas nga mga kasugtanan kag presensya militar sang US sa pungsod.

Imperyalistang pag-atake sa Rojava, ginkundenar

HUGOT NGA GINKUNDENAR sang pangrehiyon nga komite sang League of Peoples' Struggle (ILPS) sa Europe ang nagasingki nga atake batuk sa pumuluyo sang Rojava nga nagsugod sadtong ulihi nga mga semana sang Enero. Ginalaragway sang ILPS ang nagakatabo nga opensiba bilang "grabe kag nagasingki nga kampanya sang kalakasan, pagpahalin kag kolektibo nga pagsilot" nga wala sang pagrespeto sa kabuhi sang mga sibilyan kag sandigan nga dignidad sang tawo. Paandam sini, nagahana ang lapnagon nga masaker sa pumuluyong Kurdish.

Sa pahayag sini, ginhatagan sang tum-ok sang ILPS Europe nga ang mga pag-atake sa Rojava nagasanto ini sa katuyuan sa pulitika kag militar sang mga gamhanan nga estado sa rehiyon kag sang ila imperyalismong agalon. Ginaangot sang grupo ang opensiba sa mas lapnagon nga estratehiya sang kooperasyon US-Zionista-Turkish nga nakatutok sa paghari sa West Asia.

Hugot nga ginbatikos sang ILPS Europe ang mga gobyerno sa Europe sa pakigkunsabo sa opensiba paagi sa pagpondo kag pagsuporta sa rehimen kag mga armadong grupo nga imbolbado sa pag-atake kag pagmasaker sa pumuluyong Kurdish.

SA MALIP-OT NGA PULONG

7 ka tuig

na halin sang gintiro sang mga ahente sang estado si **Randy Malayao,** konsultant sa hinun-anon sa kalinong sang NDFP, samtang nagakatulog siya sa bus sadtong Enero 30, 2019. Unod ang iya kabuhi kag paghimakas sa pelikula nga "Bloom Where you are Planted," kaupod ang kabuhi sang bag-o lang nahilway nga si Amanda Echanis kag aktibista nga si Agnes Mesina.

124 ka tuig

halin sang gintukod ang **Unyon Obrero Democratica** sa Cine Variadades, Sampaloc, Manila sadtong Pebrero 2, 1902, bilang pinakauna nga sentro sang kusog pangabudlay nga nagpakigbato para sa sweldo, kinamatarung sang mga mamumugon kag kahilwayan sang Pilipinas halin sa kolonyalistang US.

PEBRERO 23

gintalana nga petsa sang ICC para bistahon ang kumpirmasyon sang mga kaso batuk kay Rodrigo Duterte pagkatapos magdesisyon ang korte nga siya “fit to stand trial.” Gintalana ang una nga pagbista sadtong Septyembre 23, 2025 pero naatrasar tungod sa *delaying tactics* sang kampong Duterte.

7 PINAKADALAGKO NGA KUMPANIYA SA TEKNOLOHIYA

ang may kontrol sa 30%-35% sang *stock market* sa US; plano sang mga ini nga magsugal sang $600 bilyon para sa AI (*artificial intelligence*).

$40 B nakuha nga rebenyu

halin sa *business process outsourcing* (BPO) sadtong 2025. Sa pihak sini, padayon nga ginaantus sang mga mamumugon sa sektor ang manubo nga sweldo, wala sang kasegurohan sa trabaho kag kawad-on sang proteksyon sa pagtrabaho.

11 ka tuig

antes napadaug sang Talents Association of GMA (TAG) ang kaso kaangot sa regularisasyon batuk sa GMA Network Inc. Ginkilala sang Korte Suprema ang mga *talent* sang GMA Network bilang regular nga mga empleyado sang kumpaniya kag tungod sini nagakadapat nga makatamasa sang seguridad sa trabaho kag mga benepisyo.

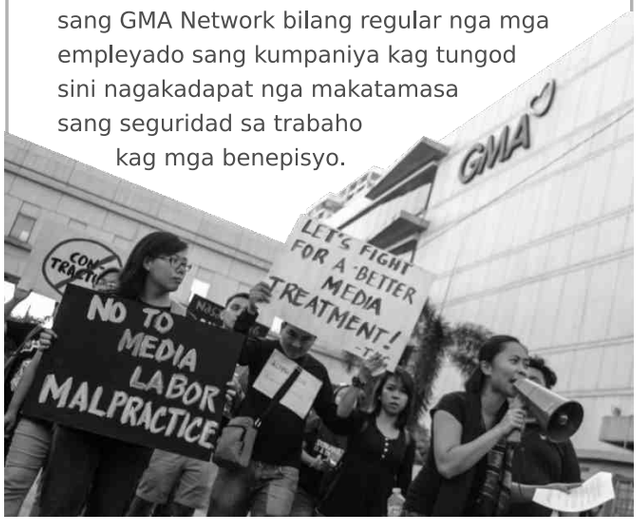

3,800 MGA BATA,

lakip ang 20 ka lapsag, ang gindetenir sang ICE sang US sa pasistang kampanya kontra-migrante kag imigrante sang rehimen Trump. Pila sa mga bata napatay tungod sa pagpabaya sang ICE sa ila medikal nga kahimtangan.

₱2/KWH

ginsaka sang Davao Light sa sukot sini sa serbisyo sang kuryente, halin ₱9.7135/kWh padulong sa ₱11.7187/kWh sadtong Enero. Pabug-at ang dugang nga balayran sa mga Dabawenyo.

Social Media Registration

Hagna para sa surbeylans kag pag-ipit sa kinamatarung sa pagpahayag

Sadtong Enero 21, ginduso sang Department of Information and Communications Technology (DICT) ang isa ka hagna nga patakaran agud himuon nga rekisito ang pagparehistro sang mga Pilipino sa pagbukas sang akawnt ano man nga plataporma sang *social media*. Sa idalum sang hagna, himuon nga rekisito ang paghatag sang matuod nga ngalan kag iban pa nga datos agud magamit ang kaugalingon nga akawnt. Para sa mga edad 18 panubo, kinahanglan ang mga ginikanan para sa beripikasyon.

Obligado man ang mga *platform* nga may hugot nga beripikasyon sa pagkilala, lakip ang pagkuha sang litrato sang nawong sang mga nagagamit sini. Ini kuno agud awayon ang mga krimen *online* kaangay sang mga *scam*, pagpangawat sang identidad, kag sekswal nga pagpang-abuso kag paghimulos sa mga bata. Ang amo nga polisiya sa subong ginapatuman na sa European Union kag ginaduso nga mapatuman sa bug-os nga Southeast Asia. Una nga ginproponer ni Sen. Panfilo Lacson ang pareho nga polisiya sadtong Hulyo 2025.

Suno sa mga grupong Agham kag Computer Professionals' Union, bisan lehitimo ang mga isyu nga ginasambit sang DICT, lubos nga ginalapas sang polisiya ang pribasiya sang mga nagagamit sang *social media*. Ginapasa sang ahensya ang responsibilidad sa pagdugmok sa mga krimen *online* sa ordinaryo nga Pilipino imbes nga pasabton ang mga kumpaniya nga tag-iya sang mga *social media platform*. Ginahimo man sini nga normal ang surbeylans kag pagpang-kolekta sang pribado nga impormasyon sang mga indibidwal.

Maathag nga kabahin ini sang nagasingki nga surbeylans, sensura kag pagsumpo sang rehimen US-Marcos sang kinamatarung sa hilway nga pagpahayag kag pabantala sang pumuluyo. Wala ini sang kinalain sa sadto palpak nga mga layi kaangay sang SIM Registration Law kag Cybercrime Prevention Act nga nagabutang sa mga sensitibo nga datos sang pumuluyo sa kamot sang mapang-ipit nga ahensya sang estado kag pribado nga kumpaniya. Wala sini natapna ang mga krimen online, nga nagapadayon kag mas pa nga nag-grabe.

Paggamit sa *social media* para sa pasismo

Sadtong Disyembre 2025 kag Enero sa subong nga tuig, nangin talalupangdon ang pagdamo sang mga komento sa *social media* nga naga-unod sang kaakig sang pumuluyo batuk sa korapsyon kag pasismo sang rehimen US-Marcos. Sa grabe nga kaakig kag pagkadismaya, madamo ang nagpahayag sang kahustohon sang armadong pakig-away nga ginasulong sang Partido Komunista sang Pilipinas kag Bagong Hukbong Bayan. Nagsanto ang pagdamo sang mga komento sa anibersaryo sang Partido, kon diin may mga pagtapik sang pahayag, litrato kag bidyo tuhoy sa pagsaulog. Kadam-an sa mga komento pagpahayag sang ila pagkadismaya sa nagaluntad nga dunot nga sistema kag handum sang rebolusyon agud mabag-o ang dunot nga nakaugalian sa pungsod.

Agud tapnaon ang pagbuylo sang mga komento, ginpahog sang Armed Forces of the Philippines (AFP) ang mga nagpahayag sang ila mga reklamo kag ginpasibangdan nga "nagatulod nga mag-alsa batuk sa gobyerno." Ginpagamay sang NTF-Elcac ang mga reklamo bilang "propaganda" kag ginapaguwa nga isa lang ini ka "lapnagon nga kampanya sa *social media*" sang Partido. Tungod sa kahadlok sang ahensya kag sang AFP sa nagalapad nga disgusto sang pumuluyo sa rehimen Marcos, naglunsar ini sang kampanyang "dumog" gamit ang ahensyang pang-"PR" (*public relations*) kag mga bayaran nga *troll*. Lakip sa ginpahulag sang NTF-Elcac ang puluan ka libo nga soldado sang AFP agud lunuron sa pagpangsuya ukon pagpanglibak ang sin-o man nga may komento nga kritikal ukon pagsaway sa rehimen kag ilabi na batuk sa pagpang-abuso sang militar. Hayagan man nila nga ginatabunan sang *fake news* ang mga balita tuhoy sa paglapas sa tawhanon nga kinamatarung kag ginakontrol ang opinyon publiko paagi sa sensura sa midya.

Yara sa balayon sang NAP-UPD

Ang *online* nga kampanyang dumog, pagsingki sang surbeylans, pagtarget sa mga kritiko sang estado kag mga hagna nga layi para diri nakapaidalum sa balayon sang National Action Plan for Unity, Peace, and Development (NAP-UPD). Sa idalum sang

Sundan sa pahina 7

Mga *ghost project* sa US kag Taiwan, pinaiimbestigan ng mga Pilipinong migrante

GINAPAIMBESTIGARAN SANG MGA Pilipinong migrante ang natukiban nga nanari-sari nga ghost project ukon indi matuod nga proyekto sang Department of Migrant Workers (DMW) kag Department of Foreign Affairs (DFA) sa US kag Taiwan.

Suno sa DMW, nagtalana ini sang ₱5 milyon kada tuig para sa mga shelter ukon temporaryo nga pasilungan sang mga migrante nga ginapadalagan sang mga non-governmental organization kag sang ahensya sa Taiwan. Apang suno kay Father Joy Tajonera, isa ka Pilipino-Amerikano nga misyonero nga pari kag nagadumala sa shelter nga Bahay Ugnayan, wala na ini nakabaton sang subsidyo halin sa Manila Economic and Cultural Office halin 2022.

Nahibaluan man sang pari nga nagtigana ang ahensya sang ₱2.9 milyon para sa "MWO shelter" sa Taipei nga sa subong sirado.

Sa US, ginkundenar sang Bagong Alyansang Makabayan-USA Washington ang ghost project sang DFA nga Philippine Consulate sa Washington DC. Sa pihak sang natalana nga pondo nga ₱83.73 milyon para sa 2025 kag ₱88.9 milyon para sa 2026 indi pa gihapon makita sang mga Pilipino sa US kon diin ini. Wala sang report kon ano ang natabo sa pondo. Ginkwestyon man sang grupo kon diin nagkadto ang pondo para sa Assistance to Nationals sang DFA nga nagabalor sang ₱9.8 bilyon para sa 2025. Halos wala sang ginahatag nga serbisyo ang ahensya sa mga Pilipino nga nagakinahanglan, ilabi na sa mga Pilipino nga ginadetenir sang Immigration and Customs Enforcement.

Halin sa pahina 6

Strategic Communication Cluster sini, luyag sang NTF-Elcac nga punggan kag kontrolon ang mga alagyan sang impormasyon, punggan ang rekrutment kag kontrahon ang "propaganda" sang rebolusyonaryong kahublagan sa sulod kag guwa sang pungsod paagi sa pagpalapta sang disimpormasyon, saywar kag *Red-tagging*. Ginapalapnag sang ahensya ang panghuna-huna nga tanan nga pagbatikos sa korapsyon kag pagpang-ipit kabahin sang propaganda sang rebolusyonaryong kahublagan, samtang ang mga protesta sang mga pamatan-on batuk sa korapsyon "terror grooming" agud hatagan rason ang pagsumpo sa demokratikong kinamatarung para sa hilway nga pagpahayag kag pag-organisa.

Kon mapalusot ang pwersa nga rehistrasyon sa *social media*, indi lang madugangan ang mga nakulekta nga pribado nga impormasyon kag mga panglantawan, labi pa sini nga himuon nga sistematiko ang lapnagon nga surbeylans sang estado. Kaangay sang una nga mga layi, pat-od nga mangin palpak ang layi sa katuyuan nga tapnaon ang *online* nga krimen. Kasubong sang nauna nga pwersa nga pagparehistro sang SIM Card, segurado man nga minilyon ka Pilipino ang mawad-an sang akses sa malahalon nga serbisyo sa komunikasyon kag madingutan sang boses. Mangin mas mahapos para sa estado nga kontrolon ang opinyon kag balita, kag pagtarget sini sa mga kritiko. AB

Protesta kontra-korapsyon, ikasa sa Pebrero 25

GIN-ANUNSYO SANG KILUSANG Bayan Kontra Kurakot (KBKK) sadtong Enero 19 nga liwat ini magalunsar sang lapnagon nga protesta kontra-korapsyon sa Pebrero 25, kadungan sang pagdumdom sa ika-40 nga anibersaryo sang pag-alsa EDSA People Power. Ang grupo ang nagpanguna sa 100,000 ka tawo nga demonstrasyon sadtong Septyembre 21, 2025 kag 20,000-ka tawo nga hublag protesta sadtong Nobyembre 30, 2025 batuk sa korapsyon sa Luneta Park, Manila.

Sa anunsyo sang KBKK, kaupod sini ang lain-lain nga sektor kag grupo nga aktibo nga nagapakigbahin sa kahublagan kontra-korapsyon sa pungsod. Lakip diri ang Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), grupo kag konseho sang mga pamatan-on estudyante nga nagpanguna sa mga dalagko nga *walkout* sadtong ulihi nga bahin sang 2025, mga mamumugon kag imol sa syudad, kababaehan, mga manunudlo, mamumugon pang-ikaayong-lawas, mga tigulang kag iban pa.

Suno sa ila, sa pihak sang tayuyon nga pag-uyog sang mga grupo kag publiko sa rehimen Marcos pipila lang ang napasabat kag wala pa sang nabilanggo nga "big fish" ukon mga kilala nga imbolbado sa korapsyon. Ginbatikos man nila ang pagratsada sang rehimen sa pagpasar bilang layi sang pungsodnon nga badyet para sa 2026 nga sa kaidadalman puno pa gihapon sang *pork barrel* kag iban pa nga *insertion*. Dugang diri, dako nga basehan man sang hublag nila ang pagbasura sang komite sa kongreso sa reklamo nga *impeachment* batuk kay Marcos.

Pagpahipos kag pagpangsumpo. Ginkundenar man sang KBKK ang pagpahipos kag pagpanumpo sang rehimen Marcos sa mga nagatindog sa kontra-korapsyon. Indi magnubo sa 72 ka indibidwal ang ginpasakaan sang reklamo sang Philippine National Police (PNP) sa Department of Justice (DOJ) para sa sedisyon kag pagpanulsol sang sedisyon nga may kaangtanan sa Anti-Cybercrime Prevention Act of 2012.

Lakip sa mga ginreklamo sang PNP sa DOJ si Renato Reyes Jr, pangulo sang Bayan, kag mga lider-estudyante halin sa mga konseho, pahayagan kag progresibo nga grupo nga sanday Tiffany Faith Brillante, Joaquin Buenaflor, Jacob Baluyot, kag Aldrin Kitsune. Gintarget ang mga ginreklamo tungod sa partisipasyon sa protestang Baha sa Luneta sadtong Septyembre 21, 2025 kag pag-*post* sa *social media* sang ila mga panindugan kontra-korapsyon.

Naglunsar sang mga protesta ang mga progresibong grupo batuk sa pagpang-ipit sang PNP kag rehimen Marcos. Nagpanawagan sila nga gilayon ibasura ang mga reklamo. Ginagiit nila nga ang mga kurakot sa gobyerno ang dapat nga lagson kag bilangguon, indi ang mga nagapakigbato sa korapsyon.

Rebolusyonaryong amot sang martir nga kadre militar sa Negros, ginkilala

Ginkilala kag ginpasidunggan sang rebolusyonaryong kahublagan sa Negros sadtong Pebrero si Reynaldo Erecre (Ka Amek) sa iya manggaran nga amot sa pagsulong sang rebolusyon sa Negros kag Central Visayas. Ginpatay si Erecre sang pasistang mga tinawo sang 94th IB pagkatapos siya madakop sadtong Enero 30 sa Sityo Apitong, Barangay Bi-ao, Binalbagan, Negros Occidental.

Suno sa report sang Bagong Hukbong Bayan (BHB)-South Central Negros (Romeo Nanta Command), wala sa tindog nga makig-away si Erecre sang nadakop siya sang mga soldado sang AFP. Hungod siya nga ginpatay gamit ang sobra-sobra nga pwersa, kabangdanan kon nga-a indi na makilalan ang iya nawong.

Si Erecre ang sekretaryo sang Pangrehiyon nga Komite sang Partido sa Negros sang siya namartir. Naghalin siya sa sahing manubo nga petiburges kag nagdako sa Maco, Davao de Oro. Nagtrabaho siya sa isa ka pabrika sang *plywood*, nag-untat sa pag-eskwela sa kurso nga BS in Education.

Nagpultaym siya sa BHB sadtong 1996. Pagkatapos sang tatlo ka tuig sa serbisyo nangin kagawad siya sang komite sa larangan. Nangin kabahin siya sang yunit sang partisano sang BHB sa Cebu kag Bohol. Isa man siya sa mga nagpanguna sa makahas nga reyd sa hedkwarters sang PNP sa Bohol sadtong Hunyo 1999 kon diin nakumpiskar ang masobra sa 80 ka armas. Sadtong 2004, gintalana siya nga opisyal sang Komiteng Tagpatuman sang Komiteng Rehiyon sa Central Visayas.

Sadtong 2006, ginsaylo ang hilikuton ni Erecre sa isla sang Negros kag nagserbe nga kumander kag ikaduha nga sekrektaryo sang Partido sa larangan sang Southeast Negros. Sugod 2019, nangin kumander si Erecre sang pangrehiyon nga kumand sang BHB sa isla sang Negros (Apolinario Gatmaitan Command) kag nangin kabahin sang Kalihiman sang Komiteng Rehiyon sang Partido sa bug-os nga isla. Sugod 2023, nagserbe siya nga sekretaryo sang Partido sa isla. Aktibo siya nga nagpanguna kag nagtib-ong sa pagsulong sang kahublagan panadlong sa isla.

Samtang, namartir sa natabo nga engkwentro si Joem Golez. Isa siya sang istap sa hilikuton medikal sang pangrehiyon nga kumand sang BHB. Naghalin siya sa sahing imol nga mangunguma kag residente sang Barangay Quintin Remo, Moises Padilla. Nagpatapo si Golez sa hukbo sang banwa sadtong 2016. AB

Mga armadong aksyon sang BHB-Northern Samar

GINREPORT SANG BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Northern Samar (Rodante Urtal Command) ang pila sa mga armadong aksyon sang mga yunit sini batuk sa 19th IB sadtong Disyembre 2025. Indi magnubo sa tatlo ka soldado sang 19th IB ang napatay diri samtang may mga napilasan.

Sa Las Navas, gin-ambus sang isa ka yunit sang BHB ang tropa sang 19th IB sadtong Disyembre 15, 2025 sa Barangay Poponton. Antes sini, ginpaslaw sang BHB-Northern Samar ang reyd sang 19th IB sa kampo sang Pulang hukbo sa Barangay Gusaran, Silvino Lobos sadtong Disyembre 10, 2025. Namartir sa reyd ang isa ka Pulang hangaway.

Samtang, ginreport man sini ang aktibo nga depensa batuk sa 37-elementong yunit sang 19th IB nga nagtilaw nga magsalakay sadtong Hulyo 22, 2025 sa kampo sang BHB sa Barangay L. Empon, Las Navas. Indi magnubo sa apat ka tropa sang 19th IB ang napatay samtang wala sang kaswalti sa yunit sang BHB.

Duta sa Hacienda Luisita, ipanagtag na. Masobra 150 ka mangunguma kag mamumugon sa uma halin sa Hacienda Luisita, Tarlac, ang nagprotesta sa DAR sa Quezon City sadtong Enero 26 para kundenaron ang sobra nga pagkaatrasar sa pagpanagtag sang duta kag batuk sa pagpang-agaw sang ila duta sang mga burgesya-kumprador, pasismo kag militarisasyon sa asyenda.

Tumandok nga pumuluyo sang Benguet, kontra sa mina. Liwat nagprotesta ang tumandok nga pumuluyo kag residente sang duha ka barangay sang Itogon, Benguet sadtong Enero 27 para pamatukan ang pagpalapad sang operasyon sang Sangilo Mines, nga ginapanag-iyahan sang Itogon-Suyoc Resources, Inc. Gintuon ang hublag sa ginapatigayon nga "public scoping" nga ginpatawag sang DENR sa Barangay Tuding.

Batuk sa pribatisasyon sang merkado sa Cebu, nagapadayon. Nagprotesta ang mga manugtinda sa idalum sang Carbonhanong Alliance sadtong Pebrero 5 bilang kabahin sang nagapadayon nila nga pagpamatuk sa pribatisasyon sang merkado. Panawagan nila nga kakason ang Megawide Construction Inc sa konstruksyon sang merkado tungod segurado nga pasakaon sini ang arkila sa mga pwesto.

Mamumugon sa katubuhan, nagrali sa Passi City. Ululupod nga nagprotesta ang ginatos ka mamumugon sa uma sa katubuhan, magagmay nga manug-galing, kag myembro sang lain-lain nga asosasyon sang manugtubo sa Passi City, Iloilo sadtong Enero 22. Ginbatikos nila ang padayon nga pagsarurot sang presyo sang kalamay nga, suno sa ila, bunga sang pagbutyog sang importasyon sini sa pungsod kag pagka-inutil sang Sugar Regulatory Administration.

Pagpamatuk sang imol nga mapalayas sang UP SDG Park. Nagmartsa ang mga residente sang mga imol nga komunidad sa sulod sang UP Diliman sa mga dalanon sang University Avenue sadtong Pebrero 5 agud pamatukan ang pagtukod sang proyektong Sustainable Development Goals Wellness Park nga ginatindugan sang ila mga balay kag ulumhan. Ginsugata sila sang mga tiglawas sang mga konseho sang mga estudyante halin sa lain-lain nga kampus sang UP nga sadto nagahiwat sang ila tuigan nga pagpulong.

Reklamo nga *impeachment* batuk kay Marcos, gilayon gin-upangan

Madasig nga ginbasura sang mga kaalyado ni Pres. Ferdinand Marcos Jr sa Kongreso ang ginhapag nga reklamo nga *impeachment* para kakason siya sa Malacañang. Gintalakay ini sa Committe on Justice sang Kongreso sadtong Pebrero 4 kon diin, sa boto nga 39-7, gindeklarar nga "indi bastante ang unod" sang kaso nga ginpasaka batuk sa presidente.

Wala nakibot ang blokeng Makabayan sa pagbasura sang reklamo. Suno diri, pamatuod ini sang dunot nga sistema sang gobyerno, kon diin ginapangapinan sang Kongreso ang interes sang mga kawatan kag kurakot. Para sa pito nga nagboto pabor nga bistahon ang pangulo, bastante ang basehan sa pagtraidor sa pagsalig sang pumuluyo (*betrayal of public trust)*.

Sunod nga gintalakay sang Kongreso ang duha ka reklamo nga *impeachment* batuk kay Vice Pres. Sara Duterte nga ginsumite sadtong Pebrero 2. Isa diri gin-endorso man sang bloke nga Makabayan.

Sa pareho nga paghapag sang mga reklamo, nagtipon ang mga progresibong grupo sa guwa sang Kongreso agud suportahan ang ila mga tiglawas nga naghapag sini. Ini ang pinakauna nga higayon sa kasaysayan sang pungsod nga pareho nga may tikang para kakason sa pwesto ang presidente kag iya bise paagi sa *impeachment*. Panawagan nila: "Marcos, Duterte, pareho nga korap, dapat ma-*impeach*! AB

Lapnagon nga protesta sa kampus, ginlunsar sang mga estudyante

SA PAGBUKAS SANG ikaduha nga semestre sining Enero-Pebrero, ginlunsar sang mga estudyante ang mga protesta kag aktibidad sa indi magnubo sa 11 ka unibersidad. Ginatos ang nagtipon para padayon nga ipakigbato ang ila demokratikong kinamatarung, sukton ang rehimen Marcos sa lapnagon nga korapsyon kag pakigbatuan ang pagpanumpo.

Sa University of the Philippines (UP) System, ginlunsar ang mga protesta sa 10 ka kampus sini. Pinakamatingkad diri ang pagmartsa sang masobra 550 ka estudyante sang UP Los Baños sa Laguna sadtong Enero 19.

May mga protesta man sa Polytechnic University of the Philippines, Technological University of the Philippines-Manila, Far Eastern University, University of Santo Tomas, De La Salle University, Ateneo de Manila University, National Teachers' College, Saint Louis University sa Baguio City, Cavite State University kag sa University of San Carlos sa Cebu City.

Tindog kontra TOFI. Nangin unod sang mga protesta ang pagpamatuk sa mga ginaproponer nga pagpasaka sang matrikula (tuition and other fee increase ukon TOFI) sa mga pribadong unibersidad. Ginarason sang mga unibersidad ang nagasaka nga gasto sa edukasyon, pagpauswag sa mga pasilidad, kag mas mataas nga sweldo para sa mga manunudlo kag empleyado. Kaangot sini, naglunsar ang National Union of Students of the Philippines (NUSP) sang 5-punto nga demanda batuk sa TOFI.

Samtang, gindayaw sang NUSP ang mga estudyante sang University of the East kag DLSU sunod sang sini lang nga anunsyo sang administrasyon sang duha ka unibersidad nga indi ini magpatuman sang TOFI sa akademiko nga tuig sang 2026-2027. Bunga ini sang petisyon, dayalogo, protesta kag ululupod nga paghulag sang mga estudyante, konseho sang mga estudyante kag mga progresibong grupo.

Away para sa CBA sang mga superbisor sa PLDT. Asod-asod nga hublag ang ginlunsar sang mga superbisor sa PLDT Inc sining Enero. Panawagan nila ang paglab-ot sang isa ka signipikante nga collective bargaining agreement (CBA) para sa 2026-2028 sa tunga sang Gabay ng Unyon sa Telekomunikasyon ng mga Superbisor sa PLDT (GUTS-PLDT) kag pamunuan sang PLDT Inc. Nagsugod ang negosasyon sang mga tiglawas sang GUTS kag pamunuan sang PLDT para sa bag-o nga CBA sadtong Nobyembre 28, 2025 apang pagkatapos sang 16 ka beses nga negosasyon wala pa sang signipikante nga nakasugtan.

25-tuig isyu sang iligal nga kakasanay sa Toyota. Nagpiket ang Toyota Motor Philippines Corporation Workers' Association sa opisina sang Department of Labor and Employment (DOLE) sa Intramuros, Manila sadtong Enero 26. Ginagiit nila sa ahensya nga sabton na ang 25 ka tuig nga hambalanon sa iligal nga kakasanay kag ang padayon nga pagdingot sang kinamatarung sa kolektibong negosasyon. Sadtong 2001, masobra 230 ka mamumugon nga myembro sang unyon ang iligal nga ginkakas sang Toyota sunod sang pag-giit sang unyon sang negosasyon para sa CBA kag welga sang mga mamumugon.

Pagbatikos sa mahinay nga aksyon sang NLRC Region 3. Nagpiket ang mga myembro sang National Federation of Labor Unions-Kilusang Mayo Uno sa atubang sang National Labor Relations Commission Region 3 sa San Fernando, Pampanga sadtong Enero 21. Ginbatikos nila ang ahensya sa mga kontra-mamumugon nga desisyon nga ginpaguwa sini sa nagligad kag ang pagkahinay sa pag-aksyon sa iban pa nga kaso nga ginpasaka sang mga mamumugon.

Panawagan para sa saka sa sweldo sa Calabarzon. Nagprotesta ang mga mamumugon sa Southern Tagalog sa opisina sang Regional Tripartite Wages and Productivity Board IV-A sa Calamba, Laguna sadtong Enero 26. Ginrehistro nila ang panawagan para sa dugang nga sweldo sa bug-os nga pungsod nga nagakaigo kag makabuhi sa isa ka pamilya. Ginbatikos nila ang ahensya sa paghatag sang sensilyo nga saka sa sweldo sang nagligad.

Dumuluong nga pagmina, ubos-kusog nga ginpamatukan sa Nueva Vizcaya

Sadtong Enero 23, pito ka residente sang Dupax del Norte, Nueva Viscaya ang gin-aresto sa ila barikada batuk sa plano nga pagmina sang kumpaniyang British nga Woggle Corporation sa ila barangay. Gamit ang 400 ka pulis, kabulig ang mga tinawo halin sa Bureau of Fire Protection, pwersa nga ginpasulod sang kumpaniya ang *drilling equipment* (pangbuho sa duta), *backhoe* kag iban pa nga makinarya.

Naghalin ang mando nga bungkagon ang barikada kag arestuhon ang taga-baryo sa desisyon sadtong Enero 19 sang Regional Trial Court 30 sang Nueva Vizcaya. Sa mismo adlaw sang pagbungkag, ginatos ka residente, ila mga tagasuporta, mga tawong simbahan kag myembro sang mga grupo nga maka-kapalibutan ang nag-barikada sa dalan.

Lakip sa gin-aresto si Florentino Daynos, isa sa mga lider sang Defend Dupax del Norte. Sadtong Enero 26, ginhilway man siya kag anum ka iban pa pagkatapos nga ibasura sang piskalya ang kaso nga “resistance and disobedience against person in authority" kag ang gindugang nga kaso nga “obstruction of justice” batuk sa ila.

Wala labot sa korte kag pulis, nagpamahog man ang militar paagi sa 86th IB nga sumpuon ang away sang mga taga-Dupax sa tabon sang "pagbantay" kag *Red-tagging* sa mga organisasyon nga nagasuporta sa away sang pumuluyo.

Barikada, protesta kag pagpakig-isa

Gintukod sang mga residente sang Sityo Keon, Barangay Bitnong, Dupax del Norte ang ila barikada sadtong Septyembre 17, 2025 bilang depensa sa ila duta, palangabuhian, kag buasdamlag sang masunod nga henerasyon. Napunggan nila ang pagsulod sang salakyan, makinarya, kag tinawo sang kumpaniya sa dalan padulong sa *exploration area*.

Amat-amat nga nakilala ang mga taga-Dupax sa ila maisog nga pakig-bato sa dumuluong nga kumpaniya. Nakuha nila ang suporta sang Diyosesis sang Bayombong, malapit nga mga eskwelahan kag bisan pila ka lokal nga opisyal sa gobyerno. Ginakadto ang barikada sang mga tagpangapin sang kapalibutan, kag progresibong grupo kag kongresista. Nangin unod ang barikada sang midya kag *social* sa sulod kag guwa sang pungsod.

Sadtong Enero 24, nagprotesta ang grupong maka-kapalibutan kag progresibo sa pagpanguna sang Kalikasan sa atubang sang Department of Environment and Natural Resources (DENR) sa Quezon City agud kundenaron ang pagpasugot sang departamento sa eksplorasyon sang Woggle sa pihak sang maathag nga pagpamatuk sang komunidad. Sadtong Enero 28, liwat sila nga nagprotesta sa atubang sang opisina sang FCF Mining sa Makati City.

Sa London, nagprotesta ang London Philippine Solidarity, kaupod ang mga progresibong grupo nga Migrante, sa opisina sang Metals Exploration PLC, ang kumpanya nga nagapanag-iya sang Woggle. Ginlunsar sang mga grupo sa United Kingdom ang kampanyang “British Mining Out of the Philippines” agud ipanawagan ang pagsikway sang operasyon mina sang mga kumpaniya halin sa Great Britain nga nagakawkaw kag nagaguba sa dunang manggad sang Pilipinas kag nagalapas sa tawhanon nga kinamatarung.

Mapangwasak nga pagmina sang British sa Nueva Vizcaya

Indi bag-o ang away sa dumuluong nga pagmina sa Nueva Vizcaya. Antes ang away sa Woggle, aktibo na nga ginapamatukan sang mga residente diri ang FCF Mining. Ginapadalagan sini ang Runruno Gold-Molybdenum Project sa Barangay Runruno, nga 20 kilometro lang ang kalayuon halin sa Dupax del Norte. Manug-ubos na ang mina sa Runruno nga ginsugdan nga minahon sang FCF sadtong 2005 gani nagapalapad ini sa Dupax del Norte kag subong man sa Abra. Ang FCF Mining, nga bug-os nga ginapanag-iyahan sang Metals Exploration PLC, nagapanag-iya sang 60% sang Woggle. Ang Metals Exploration ang direkta nga nagapanag-iya sang nabilin nga 40%.

Sa Runruno, madugay na nga ginagiit sang mga residente kag mga organisasyon sa kapalibutan nga ipasira ang FCF Mining tungod ang operasyon sini yara sa sulod ukon malapit sa Magat Watershed—isa ka protektado nga lugar nga ginakuhaan sang irigasyon sang masobra 84,000 ka ektarya nga ulumhan sa Cagayan Valley kag nagasuporta sa 61,812 ka mangunguma kag 360 ka asosasyon sa irigasyon. Santo sa mga petisyon nga ginsumiter sang mga grupong maka-kapalibutan, ang minahan sa Runruro

Sundan sa pahina 11

Pamatbat sa mamalitha, tawong-simbahan sa “terror financing,” peligro sa kahilwayan sa pagpahayag

Lapnagon nga ginkundenar sang mga grupo sang mamalitha sa sulod kag guwa sang pungsod, subongman sang mga tawong-simbahan, akademiko kag mga grupong progresibo ang pamatbat nga may kasal-anan sanday Frenchie Mae Cumpio kag Marielle Domequil sa kaso nga "terror financing." Ginpamatbatan ang duha sadtong Enero 22 sang tubtob sa 18 ka tuig nga pagkabilanggo. Ginapamulta man sila sang ₱500,000 kada isa.

Tigdumala si Cumpio sa independyenteng media outlet nga Eastern Vista kag kontribyutor sang Altermidya, samtang si Domequil istap sang Rural Missionaries of the Philippines. Gin-aresto sila, kaupod ang tatlo pa sadtong Pebrero 7, 2020. Kolektibo sila nga ginakilala bilang Tacloban 5.

Ginkakibot sang madamo ang pamatbat, ilabi na nga sadtong Oktobre 2025, gindeklarar sang Court of Appeals nga wala sang basehan ang pagkuha sang estado sang kwarta nga nakuha sa kay Cumpio. Suno sa korte, wala sang ligal ukon aktwal nga basehan para masiling nga may angot ang kwarta sa Partido Komunista sang Pilipinas kag Bagong Hukbong Bayan. Samtang, gin-abswelto naman sanday Cumpio kag Domequil sa separado nga kaso nga illegal possession of firearms and explosives.

Gintawag sang mga mamalitha ang pamatbat nanday Cumpio kag Domequil bilang "kapaslawan sang hustisya" kag seryoso nga peligro sa sadto na makaluluoy nga kahimtangan sang kahilwayan sa pagpahayag kag pagbantala sa Pilipinas. Ginbatikos nila ang paggamit sang estado sang layi kontra-terorismo agud pahipuson ang mga mamalitha kag iban pa nga boses sang pagpamatuk. Magluwas nanday Cumpio kag Domequil, indi magnubo sa 35 pa ka indibidwal ang ginkasuhan sang “terror financing” halin 2021.

Nagakahangawa man ang mga internasyunal nga organisasyon sang mamalitha sa suno sa ila pinaka-una nga pamatbat sa isa ka mamalitha sa kaso sang “terror financing.” Indi magnubo sa 14 ka dumuluong nga emabahada sa Pilipinas ang nagpanawagan nga gilayon hilwayon sanday Cumpio kag Domequil.

Antes kag sa adlaw sang pagpamatbat, naglunsar sang protesta ang mga progresibong organisasyon sa Tacloban City kag Metro Manila. Sadtong Enero 22, ginatos ang nagtipon sa atubang sang Commission on Human Rights agud pamatukan ang indi makatarungan nga pamatbat kag igiit ang gilayon nga paghilway sa Tacloban 5. AB

Halin sa pahina 10

nagatambak sang hilo nga basura kag nagatuga sang polusyon sa suba, pagbaha, kag iban pa nga kalalat-an sa kapalibutan. Sa pihak sini, padayon nga nagapamalibad ang DENR sa demanda nga ipasira ang mina. Imbes, gintawag sini nga "wala sang basehan" ang mga petisyon kag gingamit ang teknikal nga dokumento kasubong sang Environmental Compliance Certificate kag Environmental Protection and Enhancement Program agud tabunan ang lehitimo nga kahangawa sang pumuluyo.

Suno sa isa ka dokumento sang Metals Exploration PLC, ang katuyuan sang kumpaniya sa pagsulod sa Dupax del Norte amo nga mapadayon ang operasyon sang pagproseso sang *ore* sang FCF Mining sa Barangay Runruno. Plano nga dal-on kag iproseso sa Runruno ang ano man nga potensyal nga mamina halin sa Dupax del Norte. Sa amo sini, ginaseguro sini ang pangmalawigon kag wala sang upang nga pagpangkawkaw sa dunang manggad sang Nueva Viscaya, samtang ang mga residente sini ang nagaantus sa pagkaguba sang kapalibutan, pagpang-agaw sang duta kag dulot sini nga sosyal nga kahalitan.

Simbolo ang Runruno sa pagbaligya sang estado sang ginakuhaan sang tubig kag produksyon sang pagkaon sang Cagayan Valley sa kapitalistang British. Ini ang nagapalig-on sang panindugan sang mga Novo Vizcayanon nga pakigbatuan ang mina. Panawagan nila: "Ipanubli, indi ipamina!"

Magluwas sa Dupax, amo man nga pag-antus kag kalakasan ang isa ka dekada na nga ginaagum sang mga residente sang Barangay Didipio, Kasibu nga nagapakigbato sa OceanaGold, isa ka kumpaniyang Australian-Canadian. Madugay na ang pakigbato sang mga mangunguma kag tumandok sa komunidad diri batuk sa mapangwasak nga malaparan nga pagmina kag dumuluong nga pagpangkawkaw nga nagaguba sa duta sang mga katigulangan, suba, kag palangabuhian. AB

2 ka *hors de combat*, hungod nga ginpatay sang 47th IB

PILASON SANG NAABTAN sang mga soldado sang 47th IB ang magtiayon nga Pulang hangaway nga sanday Pedro Gemodo, 61, kag Juliana Arculo Gemodo, 63, sa Sityo Agpapataw, Barangay Binobohan, Guihulngan City, Negros Oriental sadtong Enero 31. Imbes nga kabigon nga mga bihag sang inaway kag dapatan sang pauna nga pagbulong bilang pagtahod sa ila kinamatarung, hungod nga ginpatay sang mga soldado ang duha.

Napilasan ang magtiayon nga Gemodo sa pagpaniro sang 47th IB sa pag-atake sa ginateneran nila nga payag sa Sityo Agpapataw. Nakadalagan sila palayo sa natabuan sang insidente apang naabtan sang mga berdugo.

Ginpasidunggan ang duha sang BHB-Central Negros (Leonardo Panaligan Command) sa pagbuhis nila sang kabuhi para sa masang Negrosanon.

Mga *economic zone* para sa dumuluong nga negosyo kag pagpanghimulos, gindugangan

Duha ka bag-o nga economic zone (ecozone) ang gindeklarar sang rehimen US-Marcos tungod sa isa ka proklamasyon sadtong Enero 6. Gintukod ini sa Batangas kag Iloilo, dugang sa 32 na nga ginbuksan sang rehimen halin sang nagpungko sa poder. Subong nga 2026, target sang rehimen nga makabukas sang 30 pa ka *ecozone*, mayor sa kaumhan.

Tukuron ang isa ka bag-o nga ecozone sa Tanauan City, Batangas. Ekstensyon ini sa nagatindog na nga First Industrial Township-Special Economic Zone sa Barangay Pagaspas kag Trapiche. Masobra lima ka ektarya nga duta ang sakop sang bug-os nga *ecozone*. Nagakahangawa ang mga residente diri nga pagapalayason ang mga komunidad nga maigo sang ekspansyon.

Sa Iloilo City, tukuron sa Barangay San Rafael, Mandurriao District ang isa pa ka *econzone* nga magasakop sa 3.8 ektarya nga duta. Magaserbe ini nga IT Park nga mangin sentro sang *business process outsourcing* ukon BPO.

Magaserbe ang bag-o nga mga *ecozone* bilang engklabo sang barato kag nagakaigo nga kusog pangabudlay sang mga mamumugon Pilipino. Diri, nalansang ang sweldo kag benepisyo, hugot nga ginadumilian ang pag-unyon kag welga, kag lapnagon ang pagpangipit sa kinamatarung sa pagpamugon. Agud ganyaton ang mga dumuluong nga kumpaniya, ginahatagan sila sang nanari-sari nga insentiba, lakip ang indi pagsukot sa ila sang buwis.

Indi magnubo sa 430 ang *ecozone* sa bug-os nga pungsod. Ang mga ini yara sa direkta nga pagdumala sang Philippine Economic Zone Authority (Peza), ahensya sa idalum sang Department of Trade and Industry, nga gintukod sadtong 1995 tungod sa Republic Act (RA) No. 7916 ukon The Special Economic Zone Act of 1995.

Antes pa ang PEZA, gintukod na ang kaangay nga mga sona tungod sa RA No. 5490 ukon Foreign Trade Zone Authority (1969) kag Presidential Decree No. 66 nga nagtuga sa Export Processing Zone Authority (1972), lunsay sa idalum sang rehimen US-Marcos I.

Kinaandan nga nagapangapital sa mga PEZA ang mga industriya sang pagmanupaktura, *information technology* ukon serbisyo, agro-industriyal, turismo, kalingawan, hilway nga pagbayluhanay kag lohistika, nga tanan para sa eksport. Sadtong 2025, ginreport sang rehimen nga naglab-ot sa ₱260.89 bilyon ang aprobado nga pangapital sa mga *ecozone*, pinakataas halin sadtong 2016. Apang, gamay lang nga bahin sini ang pangkabug-osan nga pangapital sa pungsod.

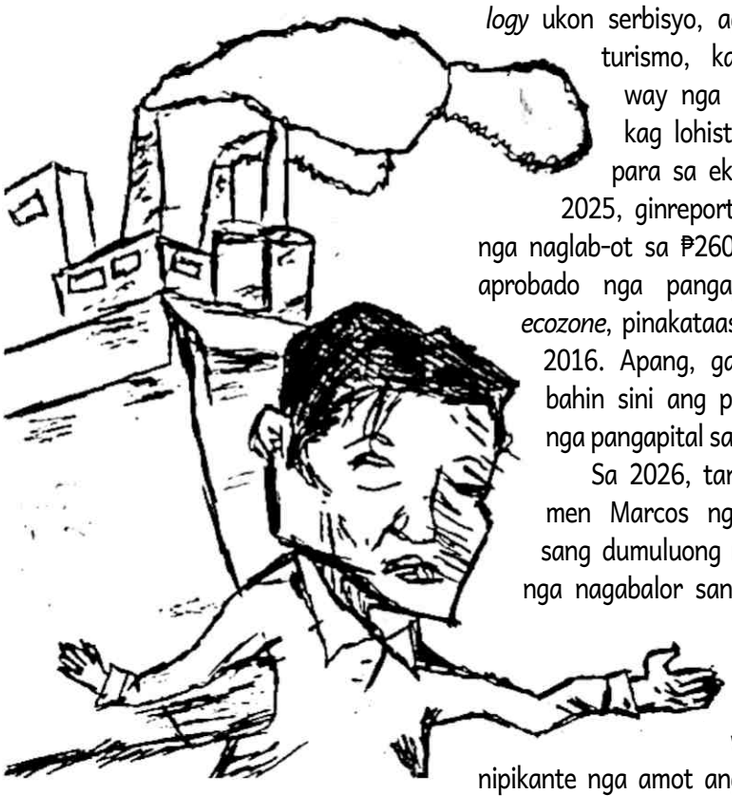

Sa 2026, target sang rehimen Marcos nga makaganyat sang dumuluong nga pangapital nga nagabalor sang ₱300 bilyon. Taliw-as sa ginapahambog ni Marcos, wala sang signipikante nga amot ang mga *ecozone* sa lokal nga produksyon.

Para sa masang mamumugon, sa pihak sang "nagadako nga pangapital" nagapabilin nga barat ang inadlaw nga sweldo. Sa pagtapos sang 2025, nalansang sa ₱695 ang minimum nga inadlaw nga sweldo sa National Capital Region, ginsundan sang ₱600 sa Region IV-A kag pinakanubo sa BARMM sa balor nga ₱411. Ang barat nga inadlaw nga sweldo sa mga rehiyon ang rason kon ngaa prayoridad sang PEZA nga magtukod sang mga bag-o nga *ecozone* sa mga probinsya.

Batuk sa "forced leave" sa sulod sang ecozone

Sa Freeport Area Bataan (FAB) sa Mariveles sa Bataan, ang pinakauna nga *ecozone* sa pungsod, nakaagum sang pauna nga kadalag-an sang sini lang ang mga mamumugon sang FCF Manufacturing Corporation batuk sa mahimuslanon nga patakaran sang kumpaniya nga "forced leave." Pagkatapos sang halos isa ka tuig nga paghimakas ligal, gin-apinan sang *labor court* ang mga mamumugon kag gindeklarar nga "iligal" ang iskemang "forced leave."

Sadtong Abril 2025, nagpasaka sang reklamo ang mga mamumugon sa National Labor Relations Commission sa San Fernando City, Pampanga kaangot sang apat ka bulan nga "forced leave." Kinaandan ini nga ginapatuman kon "wala sang produksyon" ang pabrika nga sunod sang panahon sang "hataw" ukon madamuan kag madasig nga pagtrabaho. Siling sang mga mamumugon, wala ginasunod sang kumpaniya ang paghatag sang abiso antes ang "forced leave" kag wala sang ano man nga kumpensasyon nga ginahatag sa mga apektado.

Ang FCF nagahimo sang malahalon nga mga kagamitan kasubong sang *leather bag* kag *wallet* nga may tatak nga Coach kag Kate Spade. Lakip ang FCF sa mga kumpaniya sang Fashion Focus Ltd, isa ka kumpaniya nga nakabase sa China. AB